

โครงการ ครูกล้าสอน : การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง

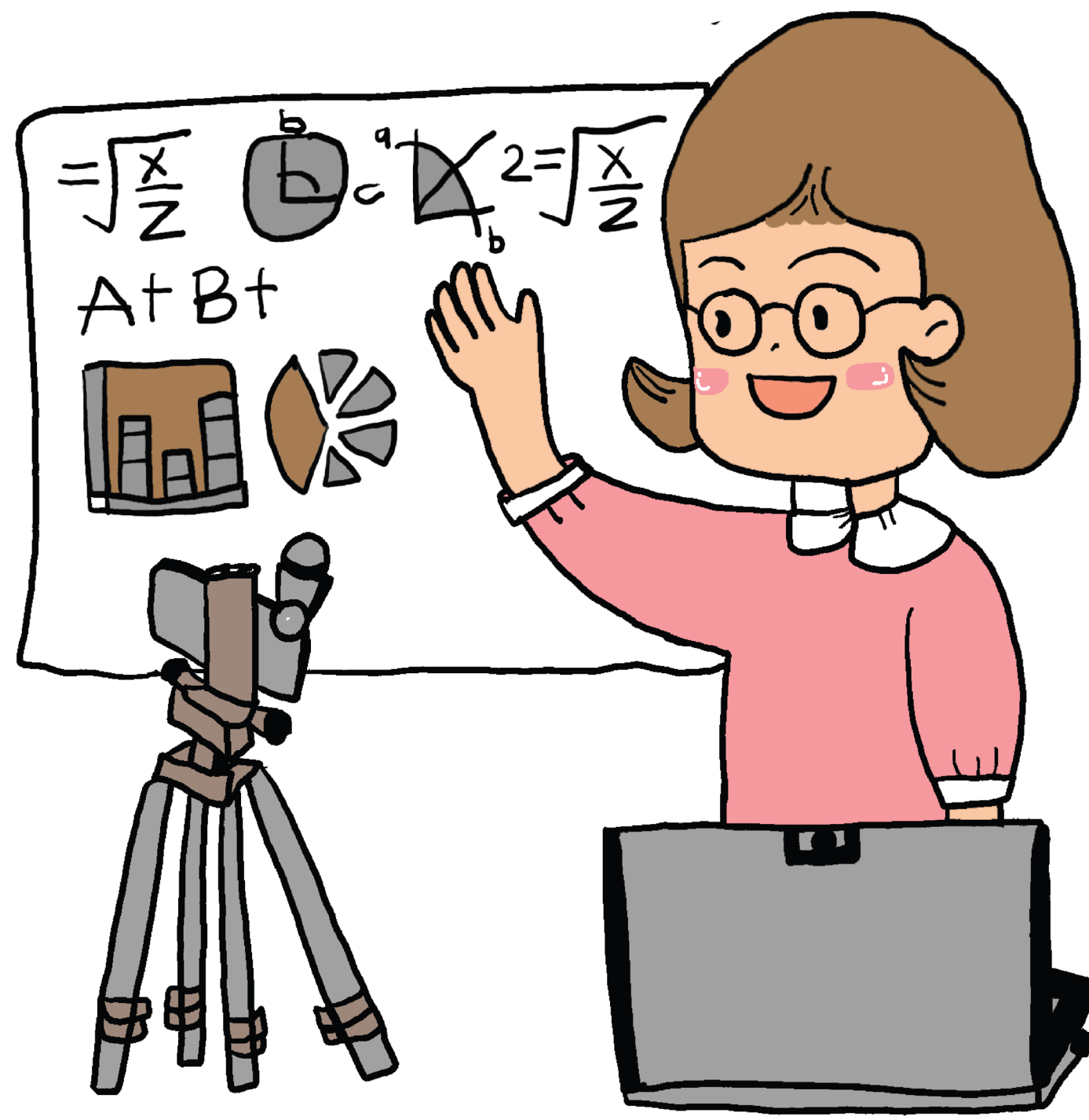
คุณนงลักษณ์ สุขใจเจริญกิจ ผู้จัดการร่วมโครงการฯ
คุณวรุณ ชูเรืองสุข ผู้รับผิดชอบโครงการ

ครูกล้าสอน

“เมื่อคนหนึ่งที่ยืนอยู่หน้าห้องเปลี่ยน
ห้องเรียนก็เปลี่ยนตาม”

Process

- ชุดที่ 1 ครูผู้ตื่นรู้ในตน
- ชุดที่ 2 ครูผู้ตั้งคำถามทรงพลัง
- ชุดที่ 3 ครูผู้ออกแบบการเรียนรู้

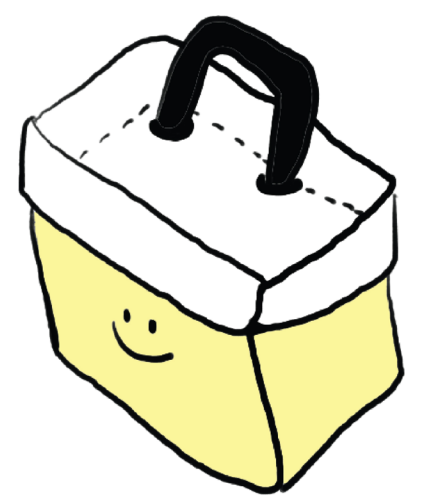
ผลลัพธ์

เกิดความเข้าใจกับชีวิต
และวิชาชีพครู
ที่มีความเป็นมนุษย์ 100%

ห้องเรียนที่มีความสุข
มีสุขภาพะ

เกิดชุมชนวิชาชีพ
เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ

1

ชุดเรียนรู้
สร้างการเปลี่ยนแปลง
ภายในตนเอง

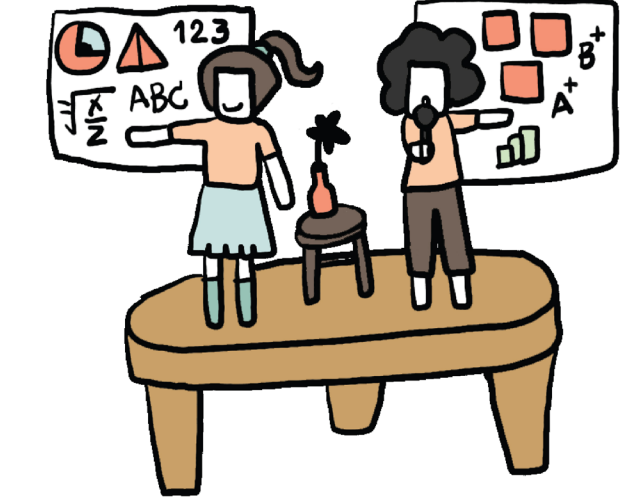
2

อบรม

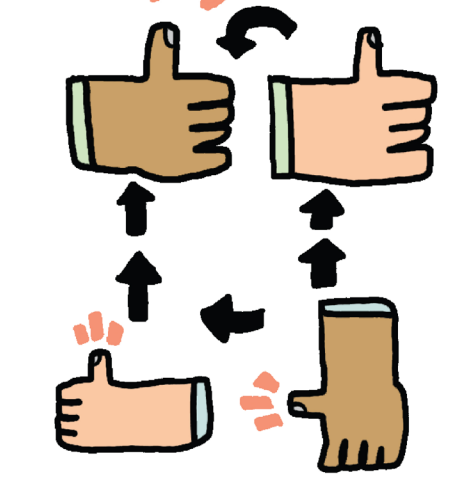
- การเข้าใจตนเอง
- สร้างความสัมพันธ์กับคนอื่น
- การออกแบบการเรียนรู้

3

จัดเวทีสาธารณะสัญจร
ถ่ายทอดแนวคิด

4

สร้างเครือข่าย
ชมรมครูกล้าสอน
เพื่อฝึกทักษะ
สะท้อนการปฏิบัติ

“เมื่อคนหนึ่งที่ยืนอยู่หน้าห้องเรียนเปลี่ยน
ห้องเรียนทั้งห้องก็จะเปลี่ยนตาม”

“หากครูผู้ยืนอยู่หน้าห้องเรียน เป็นผู้ที่มีความมั่นคงในตัวเอง
มีสุขภาพะทั้งกาย ใจ และสติปัญญา สำหรับการใช้ชีวิต ดูแลตัวเองได้ดี
ทั้งมีวิธีดูแลความสัมพันธ์กับคนรอบข้าง
มีทักษะในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่เข้าถึงชีวิตจิตใจ
เขาจะส่งต่อความรู้ให้แก่ผู้เรียนด้วยความรัก”

คำยืนยันจากคุณนงลักษณ์ สุขใจเจริญกิจ ผู้จัดการร่วมโครงการฯ

เริ่มต้นจากการอ่านหนังสือ “กล้าที่จะสอน” ของปาร์เกอร์ เจ. ปาล์มเมอร์ หนึ่งในผู้แปลหนังสือเล่มนี้คือ คุณณัฐพร วังวิญญู ผู้ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ “ครูกล้าสอน” ความรู้สึกหลังอ่านพบว่าเป็นสิ่งที่ประเสริฐมาก คือการเรียนรู้เข้าไปในตัวเอง เมื่อเข้าใจตัวเองมากขึ้น ก็เข้าใจคนอื่นมากขึ้น โดยเฉพาะคนสำคัญคือคนที่ยืนอยู่หน้าห้อง ถ้าตัวครูเปลี่ยน ผู้เรียนก็จะเปลี่ยนไปด้วย ซึ่งความเป็นตัวตนของครูสำคัญกว่าความรู้ที่จะสอน มันมีพลังมาก จึงอยากทำงานกับครู แต่ด้วยความที่ครูมีเยอะมาก จึงเน้นไปที่การทำงานกับอาจารย์มหาวิทยาลัย เพราะมีอิสระในการออกแบบการสอนมากกว่าครูที่สอนเด็กประถมหรือมัธยม

ครู ถือเป็น “นักสื่อสารสุขภาวะ” คนสำคัญที่จะเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในสังคม มีหน้าที่โดยตรงในการดูแล บ่มเพาะสุขภาวะทางปัญญาผ่านการเรียนการสอนไปยังนิสิตนักศึกษาจำนวนมาก และสิ่งสำคัญยังเป็นโอกาสในการทำงานสื่อสารสุขภาวะเชิงลึกกับตัวบุคคล ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เข้าถึงชีวิตจิตใจ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาศักยภาพครูให้สามารถสร้างการเรียนรู้ในห้องเรียนที่ช่วยส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างมีพลังและเปี่ยมความหมาย โดยวัดจากการสะท้อนมุมมอง ความคิดอ่านในระหว่างกระบวนการเรียนรู้ “ครูกล้าสอน” และการติดตามสัมภาษณ์ ในการทำงานวิจัย ถอดบทเรียน ประเมินโครงการฯ
2. สร้างพื้นที่เรียนรู้และเครือข่ายชุมชนครูกล้าสอนเพื่อให้เป็นกลุ่มที่ขับเคลื่อนเรื่องการศึกษาเพื่อการเปลี่ยนแปลง ร่วมกัน
3. สื่อสารสร้างความตระหนักรู้ในคุณค่าและความหมายใหม่ของการเรียนรู้ เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในระบบ การศึกษา

กระบวนการทำอย่างไร

โครงการครูกล้าสอนฯ คือการสร้างพื้นที่เรียนรู้ (Learning Space) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง จากภายในตัวเอง ผ่านชุดการเรียนรู้ที่ออกแบบและนำพาสู่การเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง เพื่อให้ครูอาจารย์ผู้ร่วมกิจกรรม ตระหนักรู้ในตัวเอง จนเกิดความเปลี่ยนแปลงภายใน เปิดรับและสัมผัสความเป็นตัวเอง รับรู้ยอมรับความเป็นมนุษย์ ในตัวเองเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และยอมรับความเป็นมนุษย์ในคนอื่น มีปฏิสัมพันธ์ทั้งกับตัวเอง ผู้อื่น สังคม และกับโลก อย่างเป็นปกติสุขมากขึ้น และนำไปสู่การสร้างการเรียนรู้ในห้องเรียนที่มีความหมาย เข้าถึงความหมายมากขึ้น เกิดสุขภาวะทางปัญญาในการเรียนรู้

แผนงานที่ 1 กิจกรรมจัดอบรม “ครูกล้าสอน” รุ่น 3

กระบวนการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ที่ลงลึกถึงตัวตนภายในของผู้เรียน ทำความเข้าใจตัวเองเชิงลึก จนเกิดมุมมองต่อชีวิตและโลกทัศน์แบบใหม่ เกิดแรงบันดาลใจจนทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่การออกแบบพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ให้เป็นห้องเรียนนวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง (ห้องเรียน “ครูกล้าสอน”) โดยทำผ่าน 3 ชุดการเรียนรู้ ได้แก่ ชุดการเรียนรู้ที่ 1 ครูผู้ตื่นรู้ในตน (Spirit of Inner Teachers) ชุดการเรียนรู้ที่ 2 ครูผู้ตั้งคำถาม ทรงพลัง (Coaching & NVC for Transformative Learning) ชุดการเรียนรู้ที่ 3 ครูผู้ออกแบบการเรียนรู้ (Transformative Learning Design)

โดยจัดกิจกรรมอบรม ดังนี้

1. เปิดรับสมัคร “ครูกล้าสอน” รุ่น 3 ด้วยการประชาสัมพันธ์โครงการฯ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายให้มากที่สุด ผ่านสื่อออนไลน์ เครือข่ายครูกล้าสอนและสถาบันการศึกษา โดยรับสมัครจากความสนใจ ครูที่ไม่รู้สึกมีความสุข ในวิชาชีพ เกิดความรู้สึกไม่แน่ใจ ไม่มั่นคงในงานสอนของตัวเอง ซึ่งจะพิจารณาคุณสมบัติครูเพื่อเข้าโครงการตาม เงื่อนไขที่โครงการกำหนด
2. จัดอบรม “ครูกล้าสอน” แบ่งออกเป็น 3 โมดูล การออกแบบการเรียนรู้ (จัดกระบวนการให้ผู้เรียนเรียนรู้และ ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง) 1. เข้าใจตนเอง 2. สร้างความสัมพันธ์กับคนอื่น 3. การออกแบบการเรียนรู้ (จัดกระบวนการ สภาพแวดล้อมให้เด็กออกไปเรียนรู้ด้วยตัวเอง) หลังจากการอบรมเสร็จ มีกิจกรรม Reunion ให้ครูอาจารย์กลับมา พบปะ แลกเปลี่ยน ประเมินผล เติมพลังกันและกัน หลังจากนั้นนำการเรียนรู้ไปใช้ในห้องเรียน

แผนงานที่ 2 กิจกรรมเวทีสาธารณะสัญจร Spiritual Talks Journey

ขยายแนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงภายในตัวเองไปสู่กลุ่มอื่นๆ ในสังคม ที่อาจจะอยู่นอกแวดวงการศึกษา แต่สนใจการเรียนรู้พัฒนาคุณค่าความเป็นมนุษย์ เปิดรับแนวคิดกระบวนการที่คนใหม่ เพื่อการใช้ชีวิตให้มีสุขภาวะ ทางปัญญา ผ่านหนังสือที่คัดสรรจากสำนักพิมพ์สวนเงินมีมา จำนวน 3 เล่ม ซึ่งมีเนื้อหาที่จะสร้างพลังความคิดและ แรงบันดาลใจให้เกิดการตระหนักรู้ในชีวิตที่เปี่ยมความหมาย

แผนงานที่ 3 กิจกรรมสร้างพื้นที่เรียนรู้เสริมพลัง “ครูกล้าสอน”

สร้างพื้นที่สำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หล่อเลี้ยงพลังใจ โอบอุ้มเกื้อกูลกันและกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง “ครูกล้าสอน” ให้เข้มแข็งขึ้น เป็นพื้นที่ในการฝึกฝนทักษะ สะท้อนการเรียนรู้ และร่วมออกแบบการเรียนรู้ ซึ่งครูสามารถนำไปประยุกต์จัดการเรียนรู้ในห้องเรียนของตนเองได้

แผนงานที่ 4 งานสื่อสารสู่สาธารณะเพื่อสุขภาวะทางปัญญา

เพื่อเผยแพร่เนื้อหาการเรียนรู้ ผ่านการดำเนินกิจกรรมโครงการฯ ไปสู่การรับรู้ในวงกว้าง และทำให้เกิดการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การสร้างสุขภาวะทางปัญญาของคนในสังคม เป็นการปลุกพลังแนวคิด สร้างแรงบันดาลใจใหม่ๆ ให้แก่ผู้คนในสังคมได้อีกทางหนึ่ง

แผนงานที่ 5 งานวิจัย ติดตาม สังเคราะห์และประเมินผลโครงการ

จากการดำเนินโครงการฯ อย่างต่อเนื่อง ขึ้นสู่ปีที่ 3 ได้เกิดความร่วมมือกับคณาจารย์ จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จัดทำโครงการวิจัยประกอบโครงการฯ เพื่อเป็นงานวิจัยทางวิชาการด้านการศึกษา รวมทั้งนำเสนองานวิจัยสู่สาธารณะ ประกอบด้วยโครงการวิจัยย่อย คือ โครงการวิจัยย่อยที่ 1 การศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุต่อการเปลี่ยนแปลงด้านใน (กรณีศึกษาผู้เข้าร่วมโครงการครูกล้าสอน) โครงการวิจัยย่อยที่ 2 โมเดลการจัดกระบวนการเรียนรู้โครงการครูกล้าสอน และโครงการวิจัยย่อยที่ 3 การประเมินและติดตามผลโครงการครูกล้าสอน

ผลลัพธ์ที่น่าภูมิใจ

1. ครูเกิดความเข้าใจใหม่กับชีวิตตัวเองและอาชีพในเชิงปริมาณเกือบ 100% ในเชิงคุณภาพวัดได้จากความตื่นรู้ ครูเข้าใจความเป็นมนุษย์ ดูแลมากกว่าแค่เนื้อหาวิชา ช่วยโอบอุ้มนักศึกษาให้ผ่านปัญหาในชีวิตไปได้ จากการรับฟังเสียงของนักศึกษาที่มาร่วมกิจกรรม “เด็กมขอเล่า” ได้ประจักษ์ว่า นักศึกษาคนหนุ่มสาวคือผู้ได้รับการดูแล โอบอุ้มทางจิตใจอย่างไร จากครูอาจารย์ที่เข้าร่วมโครงการ “ครูกล้าสอน”
2. เกิดห้องเรียนสุขภาวะที่ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากกระบวนการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง มีความสุข และเปิดรับการเรียนรู้ได้มากขึ้น สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาเข้ากับชีวิตได้
3. เกิดชุมชน “ครูกล้าสอน” ที่เชื่อมต่อสานสัมพันธ์ระหว่างครูที่เข้าร่วมโครงการฯ มีพื้นที่และช่องทางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน เพราะระหว่างทางครูอาจรู้สึกโดดเดี่ยว จึงยังต้องการการสนับสนุนจากชุมชนครูในสถาบัน หรือเพื่อนครูด้วยกันเพื่อเสริมพลังซึ่งกันและกัน รวมถึงเกิดแรงบันดาลใจที่จะสร้างห้องเรียนที่เปี่ยมความหมาย

ความสำเร็จนั้นมีที่มา

1. ถอดรหัสหัวใจของการเรียนรู้ออกมาและหาว่าอะไรคือความทุกข์ของครู เพราะเมื่อทุกข์ถึงที่สุดแล้วจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง
2. การที่ครูไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมเรียนรู้ครบทุกโมดูล ตลอดระยะเวลาโครงการ 1 ปี ก็จะส่งผลต่อความเข้าใจการตระหนักถึงสิ่งที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

อุปสรรคทำให้เกิดวิธีการใหม่

1. คนภายนอกไม่เข้าใจ หลายคนยังไม่เข้าใจสิ่งที่เราทำ เราใช้วิธีการแบบ Story Telling คือ เล่าเรื่องการเรียนรู้ การเติบโตของครู อาจารย์ที่เข้าร่วมโครงการ
2. ครูไม่อยู่ร่วมจนครบโครงการ ด้วยระยะเวลาโครงการที่นาน 1 ปี อาจจะทำให้ครูอยู่ไม่ครบกระบวนการ เราจึงต้องการครูที่มีความพร้อมจริงๆ เพราะหากไม่เข้าร่วมสม่ำเสมอ จะไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

บทสรุป

งานนี้ยืนยันว่าเป็นการทำงานอันประเสริฐ ได้พบความจริงแท้กับตัวเอง เราได้พบเจอความหลากหลายของผู้คน พบเจอความเป็นมนุษย์ ซึ่งอ่านหนังสือเล่มไหนก็ไม่สามารถให้ได้แบบนี้ และการที่ได้พบกับครูอย่างต่อเนื่อง ทำให้รู้สึกถึงความแน่นอน ความเป็นพี่น้อง มีความไว้วางใจ และสิ่งสำคัญคือครูที่ร่วมโครงการ ได้รับความเชื่อมั่นในฐานะมนุษย์คนหนึ่ง ทำให้เขากลับยืนยันยืนยันความเป็นตัวเอง ซึ่งจุดนี้เองที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวเองได้ และถึงแม้จะมีความขัดแย้ง เขาก็เรียนรู้ที่จะรับมือ จัดการและก้าวข้ามความขัดแย้งนั้นได้

